

نظام تعلیم و تربیت

در کشورهای کم رشد و رشد یافته در جهان امروز

۳

افزایش شماره کودکان مدرسه رو نمودار روشنی از کوشش‌های پردامنه ملتها برای گسترش آموزش و سواد است از ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۰ افزایش جمعیت ۵ تا ۱۴ ساله در دنیا ۱۶ درصد بوده و میزان مدرسه رو ۶۲ درصد روبزونی نهاده هرچند در همین مدت تحصیلات عالی ۷۱ درصد افزایش یافته (در کشور های پیشرفته) ولی افزایش شماره مطلق نسبت به نیازهای اقتصاد جهانی خاصه مناطق کم رشد بسیار اندک است (از ۷ به ۱۲ میلیون نفر) در همین مدت میزان تحصیلات متوسط در جهان دو برابر شده از (۴۲ میلیون به ۸۴ میلیون نفر) و میزان آموزش ابتدائی ۵۴ درصد افزایش یافته است (از ۲۰.۸ به ۳۲.۱ میلیون نفر).

طبق بر آورد کارشناسان یونسکو نسبت عادی شماره دانش آموزان ابتدائی در هر کشور به جمعیت کل آن کشور میباید نزدیک ۱۵ درصد باشد و این میزان است که در مورد کشورهای رشد یافته اروپا و امریکا و کشورهای استرالیا و ژاپن و زیلند نو صادق است ولی در پاره‌ای کشورها این میزان تا ۲۰ درصد (اسرائیل و کانادا) بالا می‌رود کمترین رقم از این حیث در تمام دنیا متعلق به حبشه . یمن نپال - عربستان سعودی - مالی و لتای علیا - موریتانی - سومالی (از يك تا ۲۰ درصد) سودان - سنگال - کینه - داهومی - بوروندی - لیبیریا - تانگانیکا (۳ تا ۶ درصد است) بزرگترین میزان مطلق (نه نسبی) شماره دانش آموزان ابتدائی در جهان متعلق است به چین کمونیست (۹۰ میلیون نفر) هند (۳۲ میلیون نفر) اتحاد جماهیر شوروی (۳۱ میلیون نفر) ایالات متحده آمریکا (۳۰ میلیون نفر) این آمارها نشان میدهد که شماره دانش آموزان ابتدائی هند و شوروی و امریکا تقریباً برابر است.

در صورتیکه جمعیت هند (۴۷۰ میلیون نفر) تقریباً دو برابر جمعیت شوروی (۳۱۸ میلیون نفر) و اندکی کمتر از دو برابر و نیم جمعیت امریکاست

بدینسان میزان دانش آموزان شوروی و آمریکا بجمعیت کل کشور ۱۵ و ۱۶ درصد است در صورتیکه همین نسبت در هند ۷/۵ درصد است. ارقام بالا نابرابری عظیمی را که بین کشورهای جهان موجود است آشکار میسازد. در جدول زیر میزان دانشجویان را بکل جمعیت در چند کشور رشد یافته و عقب مانده نشان میدهد.

جدول نسبت دانشجویان بکل جمعیت در چند کشور کم رشد و رشد یافته بین سالهای ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۰ (به درصد)

کشورهای کم رشد		کشورهای رشد یافته	
نام کشور	میزان دانشجویان بکل جمعیت	نام کشور	میزان دانشجویان بکل جمعیت
مصر	۰/۰۰۰۴	امریکا	۰/۰۱۳
مراکش	۰/۰۰۰۲	کانادا	۰/۰۵/۵
اتحادیه افریقای جنوبی	۰/۰۰۰۵	فرانسه	۰/۰۴/۳
مکزیک	۰/۰۰۰۷	آلمان	۰/۰۴/۵
برزیل	۰/۰۰۰۱	ایتالیا	۰/۰۰۴
آرژانتین	۰/۰۰۰۷	انگلستان	۰/۰۲/۳
هند	۰/۰۰۱۲	شوروی	۰/۰۰۹

جدول فوق نابرابری و تفاوت شگرفی که در میزان تحصیلات عالی در کشورهای کم رشد و رشد یافته وجود دارد بروشنی بازمینماید و چسان سرزمینهای کم رشد با فقر بدفرجامی در زمینه نیروی انسانی متخصص و آموزش علمی و فنی روبرو هستند بسبب این تفاوتها و نابرابریهای عظیم افزایش میزان آموزش در جامعه های مختلف معنای همسانی ندارد.

زیرا در کشورهای رشد یافته چون تعلیمات ابتدائی عمومیت دارد میزان آموزش خاصه آموزش ابتدائی چندان تغییر نمی پذیرد در حالیکه در کشورهای کم رشد خاصه پاره ای از کشورهای آسیائی و افریقائی گسترش محدود آموزش

میزان ها را سریعاً بالا میبرد مثلاً در دوران مورد بحث میزان آموزشان دوره ابتدائی در اروپا و امریکای شمالی چندان تغییر نیافته زیرا قبلاً آموزش ابتدائی عمومیت داشته است در صورتیکه در افریقا و آسیا و امریکای لاتین با آنکه هنوز بخش عظیمی از کودکانیکه بسن تحصیل میروند از آموزش و پرورش محرومند میزان های آموزش ابتدائی افزایش شایان توجهی را نشان میدهد. از نظر امکانات آموزش کودکان تفاوت های بارزی بین کشورهای پیشرفته و عقب مانده دیده میشود. در قاره آسیا فقط در ۱۵ کشور (در ۱۹۵۹) بیش از ۸۷ میلیون کودک هیچگونه آموزش ندیده اند و ۶۵ میلیون نفر آموزش بسیار محدود و با مسائل بسیار نارسا و در شرایط دشوار زندگی دیده اند این وضع در قسمت اعظم افریقا و امریکای لاتین بچشم میخورد. بدینسان پیشرفتهای حاصل در زمینه آموزش و پرورش پبای نیازهای ملل کم رشد نمیرسد.

فقر اقتصادی کمی درآمد و دشواری تهیه وسائل عمده ترین دشواری این کشورهاست. شبهه نیست در جامعه ای که اکثر افرادش از موهبت سواد محروم است سنت ها و اوام و خرافات غالب بر همه شئون زندگی است و پیشرفت دانش و فن بزحمت و دشواری ممکن میشود.

امریکای شمالی و جنوبی

سال ۱۹۶۲

گروه های سنی		جمعیت کل		بی سوادان		درصد
		مردان	زنان	مردان	زنان	مردان زنان
مجموع ۱۵ سال بیلا		۱۵۴۲۰۰	۱۵۶۲۳۰	۲۵۵۸۰	۳۰۲۵۰	۱۷ ۱۹
مجموع ۱۵ سال بیلا		۱۲۸۸۹۰	۱۳۱۵۲۰	۲۲۶۰۰	۲۷۴۰۰	۱۸ ۲۰
۱۰ تا ۱۴ سال	۲۵۳۱۰	۲۴۷۱۰	۲۹۸۰	۲۸۵۰	۱۲ ۱۲	
۱۵ تا ۱۹ سال	۲۲۵۰۰	۲۲۱۵۰	۳۲۳۰	۳۰۱۰	۱۴ ۱۴	
۲۰ تا ۲۴ سال	۱۹۹۰۰	۱۹۷۴۰	۳۶۶۰	۳۸۴۰	۱۹ ۱۸	
۲۵ تا ۲۹ سال	۳۱۶۵۰	۳۱۶۵۰	۵۳۸۰	۵۷۳۰	۱۸ ۱۷	
۳۰ تا ۳۴ سال	۲۲۴۱۰	۲۲۸۷۰	۳۹۱۰	۵۲۰۰	۲۳ ۱۷	
۳۵ تا ۳۹ سال	۱۵۴۰۰	۱۵۰۲۰	۲۹۲۰	۳۸۴۰	۲۴ ۱۹	
۴۰ تا ۴۴ سال	۱۰۰۰۰	۱۰۸۳۰	۱۹۴۰	۲۹۰۰	۲۷ ۱۹	
۴۵ تا ۴۹ سال	۷۰۳۰	۸۲۶۰	۱۵۶۰	۲۸۸۰	۳۵ ۲۲	
مجموع ۱۵ تا ۴۴ سال		۹۶۴۱۰	۹۶۴۱۰	۱۶۱۸۰	۱۷۷۸۰	۱۸ ۱۷

مسائل ایران

نظام تعلیم و تربیت

سال پنجم شماره اول

اروپا و اتحاد جماهیر شوروی

گروههای سنی	جمعیت کل		بیسوادان		درصد
	مردان	زنان	مردان	زنان	
مجموع ۱۰ سال بیالا	۲۴۶۸۰۰	۲۷۸۷۸۰	۷۴۳۰	۱۷۵۷۰	۳
مجموع ۱۵ سال بیالا	۲۱۷۵۷۰	۲۵۰۳۶۰	۷۰۰۰	۱۷۰۰۰	۳
۱۰ تا ۱۴ سال	۲۹۲۳۰	۲۸۴۲۰	۴۳۰	۵۷۰	۱
۱۵ تا ۱۹ سال	۲۲۳۶۰	۲۲۱۰۰	۳۷۰	۶۱۰	۲
۲۰ تا ۲۴ سال	۲۰۵۳۰	۲۰۵۳۰	۴۲۰	۹۰۰	۲
۲۵ تا ۳۴ سال	۴۵۴۷۰	۴۷۳۳۰	۱۰۶۰	۲۳۸۰	۲
۳۵ تا ۴۴ سال	۴۳۲۱۰	۴۶۸۱۰	۱۰۸۰	۲۵۷۰	۲
۴۵ تا ۵۴ سال	۳۴۲۲۰	۴۰۵۲۰	۱۳۲۰	۳۱۸۰	۴
۵۵ تا ۶۴ سال	۲۸۴۰۰	۳۸۰۰۰	۱۲۴۰	۳۱۱۰	۴
۶۵ تا بیالا	۲۳۳۸۰	۳۵۰۷۰	۱۵۱۰	۴۲۵۰	۶
مجموع ۱۵ تا ۴۴ سال	۱۳۱۵۷۰	۱۳۵۷۰	۲۹۳۰	۶۴۶۰	۲

قاره آسیا و اقیانوسیه (باستثنای چین کمونیست - ویتنام شمالی و کره شمالی)

سال ۱۹۶۲

گروههای سنی	جمعیت کل		بیسوادان		درصد
	مردان	زنان	مردان	زنان	
مجموع ۱۰ سال بیالا	۳۸۴۹۰۰	۳۸۵۹۰۰	۱۶۷۳۲۰	۲۳۴۸۴۰	۳۳
مجموع ۱۵ سال بیالا	۳۱۸۹۵۰	۳۲۱۲۵۰	۱۴۶۰۰۰	۲۰۶۰۰۰	۴۶
۱۰ تا ۱۴ سال	۹۵۹۵۰	۶۴۶۵۰	۲۱۳۲۰	۲۸۸۴۰	۳۲
۱۵ تا ۱۹ سال	۵۶۸۵۰	۵۵۹۵۰	۱۷۲۳۰	۲۴۷۲۰	۳۰
۲۰ تا ۲۹ سال	۴۸۴۵۰	۴۷۸۵۰	۱۶۷۹۰	۲۷۴۰۰	۳۵
۳۰ تا ۳۴ سال	۷۷۰۰۰	۷۶۴۰۰	۳۵۱۹۰	۵۲۱۲۰	۴۶
۳۵ تا ۴۴ سال	۵۷۳۵۰	۵۷۱۰۰	۲۹۰۵۰	۴۱۰۰۰	۵۱
۴۵ تا ۵۴ سال	۴۰۴۰۰	۴۰۴۰۰	۲۲۱۹۰	۲۸۲۲۰	۵۵
۵۵ تا ۶۴ سال	۲۴۲۰۰	۲۶۲۰۰	۱۴۴۵۰	۱۷۵۱۰	۶۰
۶۵ سال بیالا	۱۴۷۰۰	۱۷۳۵۰	۱۱۱۰۰	۱۵۰۴۰	۷۶
مجموع ۱۵ تا ۴۴ سال	۲۳۹۶۵۰	۲۳۷۳۰۰	۹۸۲۶۰	۱۴۵۲۴۰	۴۱